

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A VZÁJOMNÁ POMOC PRI VYMÁHANÍ POHLĎÁVOK V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

INTERNATIONAL COOPERATION AND A MUTUAL ASSISTANCE BY OUTSTANDINGS RECOVERY IN THE SLOVAK REPUBLIC

Roman Pauliček

Abstrakt: *Vzájomná pomoc medzi členskými štátmi pri vymáhaní pohľadávok, ktoré majú členské štáty voči sebe, ako aj pri vymáhaní pohľadávok Únie v súvislosti s určitými daňami a inými opatreniami prispieva k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu. Vstupom Slovenskej republiky do EU sa harmonizovalo aj slovenské právo s právom EU aj v oblasti medzinárodného vymáhania finančných pohľadávok. Celý proces bol uskutočnený zákonom č. 466/2009 Z.z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok. Medzinárodné vymáhanie je postavené na zásade vzájomnosti a týka sa poskytovania informácií, doručovania písomností a vymáhania pohľadávok.*

Kľúčové slová: *Vymáhanie pohľadávok, Európsky platobný rozkaz, medzinárodná spolupráca, smernice ES*

Abstract: *A mutual assistance between the member states by mutual outstandings recovery as well as outstandings recovery of the Union in connection with some taxes and other arrangements contributes to a regular domestic market functioning. Since an entry to the European Union, the Slovak law system has been harmonised with the European Union law also in the sphere of international recovery of financial outstandings. The whole process was realized by the Mutual aid by some financial outstandings recovery Act No 466/2009 Coll. International recovery is based on a principal of mutuality and it is related to information providing, papers delivering and outstanding recovering.*

Keywords: *outstandings recovery, European instalment order, international cooperation, EC directives*

JEL Classification: K33

1 ÚVOD

„VIGILANTIBUS IURA“ - „Právo chráni toho, kto o svoje právo náležite dbá“

Otázky vymožitelnosti práva sú najčastejšou témou odbornej i laickej verejnosti v oblasti práva nielen na Slovensku. Pod „vymožitelnosťou práva“ rozumieme súhrn zákonných a faktických možností na dosiahnutie uspokojenia zákonným spôsobom uplatneného právneho nároku, vrátane výkonu rozhodnutia. Medzi základné úlohy právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ústavnoprávne základy vymožitelnosti práva sú dané najmä právom na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd). Čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy SR - Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, resp. na inom orgáne Slovenskej republiky; podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

2 MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA PRI VYMÁHANÍ POHĽADÁVOK

Po pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii je postup pri vymáhaní upravený zákonom č. 466/2009 Z. z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok – implementácia smernice 76/308/EHS o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, ciel, daní a iných opatrení.

Tento zákon upravuje postup a podmienky, za ktorých príslušný orgán Slovenskej republiky poskytuje, požaduje alebo prijíma pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, a to na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a na základe zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii vo vzťahu k členským štátom Európskej únie. Členské štáty ES si v súlade so smernicou 2008/55/ES

z 26. mája 2008 navzájom poskytujú pomoc pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení¹. Pre nečlenské štáty EÚ sú to bilaterálne dohody.

Zákonodarca vymedzil i základné pojmy pre účely tohto zákona:

- a) pomocou pri vymáhaní pohľadávky poskytovanie, požadovanie alebo prijímanie informácií
- b) potrebných na vymáhanie pohľadávky alebo zabezpečovanie vymáhania pohľadávky,
- c) príslušným úradom zmluvného štátu orgán, ktorý je podľa práva príslušného štátu alebo medzinárodnej zmluvy oprávnený pomoc pri vymáhaní pohľadávky žiadať alebo poskytnúť,
- d) zmluvným štátom štát, ktorý sa zúčastňuje na pomoci pri vymáhaní pohľadávky podľa ustanovenia § 1 zákona,
- e) vymáhajúcim úradom orgán oprávnený vymáhať pohľadávku podľa osobitných zákonov,
- f) príslušným orgánom Slovenskej republiky Ministerstvo financií Slovenskej republiky alebo ním poverený daňový orgán alebo colný orgán.

Pomoc pri vymáhaní pohľadávok musí súvisieť s daňou. Pomoc pri vymáhaní pohľadávky sa vzťahuje na pohľadávky, ktoré vznikli v súvislosti:

- a) s daňou z príjmov,
- b) s daňou z prevodu a prechodu nehnuteľností,
- c) s daňou z nehnuteľností,
- d) s daňou z pridanej hodnoty,
- e) so spotrebnou daňou z liehu, spotrebnou daňou z vína, spotrebnou daňou z piva, spotrebnou daňou z tabakových výrobkov a spotrebnou daňou z minerálneho oleja,
- f) s clom a inými platbami vyberanými pri dovoze a vývoze tovaru,
- g) so sankciami a nákladmi spojenými s vymáhaním pohľadávky,

¹ Zákon č. 466/2009 Z.z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok a o zmene a doplnení niektorých zákonov

h) s pohľadávkami ustanovenými v iných zmluvných štátoch, ktoré sú rovnaké alebo podobné s týmito horeuvedenými pohľadávkami, alebo ktoré sú obdobné s daňami v inom zmluvnom štáte, vrátane sankcií.

Účinný výber a vymáhanie daní je základným kameňom efektívneho a spravodlivého daňového systému. Predovšetkým v čase, keď všetky členské štáty čelia rozpočtovým problémom, orgány sa musia usilovať o zlepšenie výberu a vymáhania daní. V tejto súvislosti predstavuje vzájomná pomoc medzi daňovými orgánmi rôznych členských štátov pri vymáhaní dôležitý nástroj, ktorý pomáha pri ochrane finančných záujmov členských štátov a Európskej únie ako celku. Potvrdilo sa to narastajúcim používaním legislatívneho rámca EÚ pre pomoc pri vymáhaní daní.

V záujme lepšej ochrany finančných záujmov členských štátov a zabezpečenia neutrality na vnútornom trhu je potrebné rozšíriť rozsah uplatňovania vzájomnej pomoci pri vymáhaní na pohľadávky týkajúce sa daní a poplatkov, na ktoré sa zatiaľ nevzťahuje vzájomná pomoc pri vymáhaní, pričom v snahe zvládnuť zvýšený počet žiadostí o pomoc a dosiahnuť lepšie výsledky je nevyhnutné, aby táto pomoc bola efektívnejšia, účinnejšia a ľahšie uplatniteľná v praxi. Na splnenie týchto cieľov sú potrebné dôležité úpravy, pretože len zmena a doplnenie platnej smernice 2008/55/ES by nestačila².

Postup a podmienky poskytovania, požadovania a prijímania medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok je upravený v zákone č. 466/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Pri samotnom vymáhaní pohľadávky vo vzťahu k členským štátom Európskej únie sa v Slovenskej republike postupuje podľa nového zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rovnako ako pri vymáhaní tuzemského daňového nedoplatku³. Pohľadávka iného zmluvného štátu sa vymáha rovnako ako pohľadávka Slovenskej republiky, nemá prednosť pred inými pohľadávkami a vymáha sa v eurách. Písomnosti vydané podľa právneho poriadku zmluvného štátu

² Smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení (Ú. v. EÚ L 84, 31. 3. 2010)

³ Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

považujú pre účely vymáhania pohľadávky za písomnosti vydané podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, ak nie je v zákone o vymáhaní pohľadávok ustanovené inak. Písomnosti nemôžu byť v zmluvnom štáte napadnuté opravnými prostriedkami⁴.

Na účely zákona č. 466/2009 Z.z. je medzinárodnou pomocou pri vymáhaní pohľadávky výmena informácií potrebných na vymáhanie pohľadávky, doručovanie písomností súvisiacich s vymáhaním pohľadávky, vymáhanie pohľadávky, zabezpečovanie pohľadávky alebo iné úkony súvisiace s vymáhaním pohľadávky na základe vzájomnosti medzi príslušným orgánom Slovenskej republiky a príslušným orgánom členského štátu Európskej Únie, alebo príslušným orgánom zmluvného štátu na základe medzinárodnej zmluvy, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Nová legislatíva sľubuje zjednodušenie vymáhania cezhraničných pohľadávok súdnou cestou, ale pre podnik je zvyčajne výhodnejšie, ak sa tejto metóde vyhne a dlžoby vybaví mimosúdne.

Vzájomná pomoc môže spočívať v tom, že dožiadaný orgán môže poskytovať dožadujúcemu orgánu informácie, ktoré dožadujúci orgán potrebuje na vymáhanie pohľadávok vzniknutých v dožadujúcom členskom štáte, a dlžníkovi oznamovať všetky dokumenty súvisiace s takýmito pohľadávkami, ktoré pochádzajú z dožadujúceho členského štátu. Dožiadaný orgán môže tiež vymáhať pohľadávky vzniknuté v dožadujúcom členskom štáte alebo prijať predbežné opatrenia na zabezpečenie vymáhania týchto pohľadávok. S cieľom motivovať členské štáty, aby na vymáhanie pohľadávok iných členských štátov venovali dostatok prostriedkov, by mal byť dožiadaný členský štát schopný vymôcť od dlžníka náklady súvisiace s vymáhaním.

3 NOVÁ PRÁVNÁ ÚPRAVA O VZÁJOMNEJ POMOCI

Dňa 16. marca 2010 prijala Rada smernicu 2010/24/EÚ o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení. Členské štáty musia túto novú smernicu uplatňovať od 1. januára 2012. Efektivita by sa najlepšie dosiahla vtedy, keď by dožiadaný orgán pri vybavovaní žiadosti o pomoc mohol využiť právomoci vyplývajúce z jeho

⁴ Pauličková, A.: Medzinárodná pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, riešiteľka projektu Justičnej akadémie SR a APVV,(Fakulta práva Janka Jesenského v Sládkovičove) 2009

vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa uplatňujú na pohľadávky týkajúce sa rovnakých alebo podobných daní alebo poplatkov. Ak podobná daň alebo podobný poplatok neexistujú, najvhodnejším postupom by bol postup ustanovený v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu, ktorý sa uplatňuje na pohľadávky týkajúce sa dane z príjmu fyzických osôb. Prijatie týchto jednotných dokumentov umožňuje odstrániť súčasné problémy a náklady na preklad a uznanie cudzích exekučných titulov. Prvý pokus o riešenie týchto problémov sa udial v roku 2001 prijatím smernice Rady 2001/44/ES. Už v tom období nápad spočíval v umožnení efektívnejšieho a účinnejšieho vymáhania pohľadávok ustanovením, že exekučný titul na pohľadávky by sa mal v zásade považovať za titul dožiadaného členského štátu⁵.

Podľa platných pravidiel dožadujúci orgán nesmie predložiť žiadosť o vymáhanie pohľadávky, pokiaľ neuplatnil príslušné postupy na vymáhanie, ktoré má k dispozícii vo vlastnom členskom štáte, a prijaté opatrenia nezabezpečia plné splatenie pohľadávky (článok 7 ods. 2 písm. b) smernice 2008/55/ES)⁶. Novou smernicou sa možnosti požadovania pomoci pri vymáhaní pohľadávok rozšírili. Hoci sa od dožadujúceho orgánu v zásade stále očakáva, že pred požiadanim o pomoc uplatní príslušné postupy na vymáhanie, ktoré má k dispozícii vo vlastnom členskom štáte, je stanovená výslovná výnimka pre situácie „ak by použitie takýchto postupov v dožadujúcom členskom štáte spôsobilo neprimerané ťažkosti“ (článok 11 ods. 2 písm. b) smernice 2010/24/EÚ. Pri vnútroštátnych obchodoch súd vyzve dlžníka na zaplatenie platobným rozkazom. Ide o pomerne účinný nástroj hromadného vymáhania meškajúcich platieb. V medzinárodnom obchode sú však platobné rozkazy pre rozdiely v legislatíve jednotlivých krajín v súčasnosti nepoužiteľné.

Situáciu sa snaží riešiť Európska komisia. Jej iniciatíva má pomôcť najmä menším podnikom, ktoré nemajú oddelenia pre riadenie rizík. Už druhý rok výbory Európskeho parlamentu rokujú o novom nástroji, ktorý by umožnil využiť platobný rozkaz pri inkasovaní medzinárodných pohľadávok. Predpokladom uplatnenia európskeho platobného rozkazu má byť súdne

⁵ <http://eur-law.eu/SK/Sprava-Komisie-Rade-a-Europskemu-parlamentu>

⁶ Smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení (Ú. v. EÚ L 84, 31. 3. 2010).

potvrdenie nároku veriteľa. Na jeho žiadosť vystaví súd v krajine, v ktorej dlžník sídli, štandardný platobný rozkaz. Na základe neho bude možné siahnúť na majetok dlžníka nielen v materskej krajine, ale aj v ktoromkoľvek inom štáte únie. To umožní postihnúť dlžníkov, ktorí v snahe neplatiť presúvajú majetok do iných krajín. Úspech pomoci pri vymáhaní pohľadávok závisí takisto od sily opatrení na vymáhanie pohľadávok na vnútroštátnej úrovni. Členské štáty neustále hľadajú účinnejšie postupy pri výbere a vymáhaní pohľadávok. Zlepšovanie týchto postupov je predovšetkým záležitosťou členských štátov.

4 PÔSOBNOSŤ PRÍSLUŠNÉHO ORGÁNU SLOVENSKEJ REPUBLIKY A VYMÁHAJÚCEHO ÚRADU

Príslušný orgán Slovenskej republiky a vymáhajúci úrad pri poskytovaní, požadovaní alebo prijímaní vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávky postupujú podľa tohto zákona. Vymáhajúci úrad postupuje pri vymáhaní pohľadávky podľa osobitného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak. Príslušný orgán Slovenskej republiky môže poveriť daňový orgán alebo colný orgán poskytovaním, požadovaním alebo prijímaním vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávky. Poverený daňový orgán alebo poverený colný orgán poskytuje, požaduje alebo prijíma pomoc podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu (napr. zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov). Príslušný orgán Slovenskej republiky je na účely tohto zákona oprávnený požadovať od správcu dane, ktorým je obec, informáciu potrebnú na vymáhanie pohľadávky, týkajúcu sa dane, ktorú spravuje; obec je povinná bez zbytočného odkladu informáciu potrebnú na vymáhanie pohľadávky v požadovanom rozsahu poskytnúť⁷.

5 PÔSOBNOSŤ DAŇOVÉHO RIADITEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Daňové riaditeľstvo SR ako poverený orgán riadi poverených zamestnancov exekučných oddelení daňových orgánov:

⁷ Pauličková, A.: Medzinárodná pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, riešiteľka projektu Justičnej akadémie SR a APVV, (Fakulta práva Janka Jesenského v Sládkovičove) 2009

V oblasti poskytovania informácií

- žiada o informácie potrebné na vymáhanie pohľadávky príslušný úrad zmluvného štátu na základe žiadosti o poskytnutie informácií,
- zodpovedá za správnosť údajov uvedených v žiadosti a poskytuje informácie príslušnému úradu zmluvného štátu potrebné na vymáhanie pohľadávky na základe žiadosti o poskytnutie informácií,
- preveruje prijatú žiadosť,
- vydáva potvrdenie o prijatí žiadosti v lehote do 7 dní odo dňa prijatia žiadosti,
- oznamuje príslušnému úradu zmluvného štátu opatrenia, ktoré vykonal na základe jeho žiadosti, a to v lehote 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti,
- oznamuje príslušnému úradu zmluvného štátu skutočnosť a dôvody nezískania požadovaných informácií,
- pokračuje v získavaní informácií na základe novej žiadosti,
- prestane poskytovať informácie potrebné na vymáhanie pohľadávky, ak príslušný orgán zmluvného štátu doručí písomné späťvzatie žiadosti o poskytnutie informácií.

Prostredníctvom inštitútu poskytovania informácií je možné získať všetky informácie o daňovom dlžníkovi vrátane bydliska, aktuálneho pracovného pomeru, výšky príjmu, majetkových pomerov atď⁸.

V oblasti doručovania písomností:

- žiada príslušný úrad zmluvného štátu o doručenie ním vydaných rozhodnutia iných dokladov vzťahujúcich sa na vymáhanie pohľadávky dlžníkovi alebo osobe, ktorá má v držbe aktíva dlžníka,
- doručuje písomnosti dlžníkovi alebo osobe, ktorá má v držbe aktíva dlžníka alebo je osobou povinnou plniť z aktív dlžníka na základe žiadosti o doručenie písomnosti podanej príslušným úradom zmluvného štátu,
- preveruje žiadosť o doručenie písomnosti,
- vydáva potvrdenie o prijatí žiadosti o doručenie do 7 dní,

⁸ Pauličková, A.: Medzinárodná pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, riešiteľka projektu Justičnej akadémie SR a APVV, (Fakulta práva Janka Jesenského v Sládkovičove) 2009

- oznamuje príslušnému úradu zmluvného štátu doručenie písomnosti dlžníkovi alebo osobe, ktorá má v držbe aktíva dlžníka alebo je osobou povinnou plniť z aktív dlžníka (v prípade, ak písomnosti neboli doručené, uvedú sa dôvody nedoručenia).

Prostredníctvom inštitútu doručovania písomnosti je možné doložiť dôkazný prostriedok protiprávneho konania daňového subjektu.

V oblasti vymáhania pohľadávok:

- žiada príslušný úrad zmluvného štátu na základe žiadosti o vymáhanie pohľadávky,
- zodpovedá za správnosť údajov uvádzaných v žiadosti o vymáhanie pohľadávky, dokladová
- ostatných písomností,
- prijíma žiadosti o vymáhanie pohľadávky príslušného úradu zmluvného štátu,
- zabezpečuje vymáhanie pohľadávky, ak žiadosť obsahuje náležitosti stanovené zákonom č. 446/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, ako aj vyhlásenie príslušného zmluvného štátu, že písomnosti nie sú v zmluvnom štáte napadnuté opravnými prostriedkami,
- vydáva potvrdenie o prijatí žiadosti na vymáhanie pohľadávky,
- odmietne žiadosť o vymáhanie pohľadávky v prípade, ak by vymáhanie vzhľadom na situáciu dlžníka alebo osoby, ktorá má v držbe aktíva dlžníka alebo je osobou povinnou plniť z aktív dlžníka, viedlo k jeho vážnym ekonomickým alebo sociálnym problémom, alebo výška pohľadávky, o vymáhanie ktorej sa žiada, je nižšia ako 1500 EUR; rovnako pomoc pri vymáhaní odmietne, ak nie je zabezpečená vzájomnosť alebo ak medzi dňom, keď sa stala pohľadávka vymáhateľnou, a dňom podania žiadosti uplynie 5 rokov,
- zabezpečuje nahradenie alebo doplnenie písomností na účely vymáhania podľa platného právneho poriadku SR,
- odloží vymáhanie pohľadávky, ak príslušný úrad zmluvného štátu, dlžník alebo osoba, ktorá má v držbe aktíva dlžníka alebo je osobou povinnou plniť z aktív dlžníka, doručí oznámenie o tom, že vymáhaná pohľadávka alebo písomnosť je sporná,
- informuje v lehote 6 mesiacov od prijatia žiadosti na vymáhanie pohľadávky príslušný úrad zmluvného štátu o výsledkoch vymáhania,

- povoľuje so súhlasom príslušného úradu zmluvného štátu dlžníkovi alebo osobe, ktorá má v držbe aktíva dlžníka alebo je osobou povinnou plniť z aktív dlžníka, odklad zaplatenia pohľadávky alebo úhradu v splátkach,
- informuje v lehote jedného roka odo dňa prijatia žiadosti príslušný úrad zmluvného štátu o dôvodoch nevyoženia pohľadávky alebo jej časti a o doteraz vykonaných úkonoch na jej vymoženie⁹,
- informuje príslušný úrad zmluvného štátu o zmene sumy vymáhanej pohľadávky,
- zabezpečuje zastavenie vymáhania pohľadávky, ak príslušný úrad zmluvného štátu doručí informáciu, že pominuli dôvody na vymáhanie,
- bezodkladne informuje príslušný úrad zmluvného štátu o úkonoch súvisiacich s poukázaním vymoženej sumy pohľadávky,
- zabezpečuje prevod vymoženej sumy pohľadávky na účet príslušného úradu zmluvného štátu v lehote do 1 mesiaca odo dňa vymoženia.

6 EURÓPSKY PLATOBNÝ ROZKAZ

Európsky platobný rozkaz je platobný rozkaz vydaný podľa osobitného predpisu a to Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006. Európsky platobný rozkaz treba doručiť odporcovi do vlastných rúk, náhradné doručenie je vylúčené; to neplatí, ak sa európsky platobný rozkaz doručuje zástupcovi odporcu. Európsky platobný rozkaz sa doručuje do cudziny.

Rýchlosť je pri vymáhaní dlžných pohľadávok mimoriadne dôležitá, o tom vie každý podnikateľ. Neuhradené pohľadávky môžu spôsobiť platobnú neschopnosť dodávateľa a môžu byť pre neho doslova likvidačné. Ak ide o cezhraničné spory, teda odberateľ a dodávateľ sú v iných krajinách EÚ, javí sa pre mnohých vymáhanie pohľadávok doslova ako nemožné okrem iného aj pre neznalosť procesných predpisov v iných krajinách EÚ. Nemusí to byť však až také tragické. Riešením je práve spomínaný európsky platobný rozkaz. Zjednodušiť a zrýchliť vymáhanie nesporných pohľadávok, to je hlavný zámer tvorcov európskeho platobného rozkazu. Pomôcť by mal hlavne menším a stredne veľkým firmám, ktoré majú problémy s platobnou disciplínou zákazníkov. V porovnaní s veľkými korporáciami sú menšie firmy

⁹ Pauličková, A.: Medzinárodná pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, riešiteľka projektu Justičnej akadémie SR a APVV,(Fakulta práva Janka Jesenského v Sládkovičove) 2009

zvyčajne citlivejšie na výpadky príjmov, ktoré majú negatívny účinok na cash-flow¹⁰.

Štandardný platobný rozkaz s platnosťou na území celej Európskej únie by mal firmám, ale aj fyzickým osobám nepodnikateľom pomôcť získať súdne potvrdenie nároku v kratšom čase. Zjednodušenie by mala priniesť najmä štandardizácia procesov. Jednotná forma nahradí stovky formulárov európskych súdov a preklenie nesúlad národných legislatív. Európsky platobný rozkaz by mal zrýchliť úhrady medzinárodných dlhov, ale aj udržať na uzde náklady na ich realizáciu. Nariadenie hovorí, že poplatok pri vydaní európskeho platobného rozkazu nesmie byť vyšší než ten, čo platí pri vnútroštátnom v krajine vydania.

Konanie o európskom platobnom rozkaze

Účelom nariadenia o európskom konaní o platobnom rozkaze je zjednodušiť a zrýchliť súdne konanie a znížiť náklady na takéto konanie v cezhraničných sporoch, hlavne pri nepopretých peňažných pohľadávkach. Vykonateľný európsky platobný rozkaz sa automaticky uzná a vykoná v inom členskom štáte (okrem Dánska) bez potreby ďalšieho vyhlásenia vykonateľnosti v členskom štáte, v ktorom sa o výkon žiada, a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu. Konanie o európskom platobnom rozkaze je založené na používaní vzorových tlačív v komunikácii medzi súdom a stranami s cieľom uľahčiť jeho priebeh a umožniť využívanie automatického spracovávanía údajov.

Návrh na vydanie európskeho platobného rozkazu sa podáva prostredníctvom vzorového tlačiva A, ktoré je prílohou nariadenia. Keďže tlačivo obsahuje presné názvy jednotlivých koloniiek, je jeho vyplnenie pomerne jednoduché a nemali by vznikáť situácie, kedy je návrh neúplný. Návrh musí obsahovať mená a adresy strán, prípadne mená ich zástupcov a označenie súdu, na ktorý sa návrh podáva, výšku pohľadávky vrátane istiny a prípadne úroku, zmluvných pokút a nákladov, ak sa požadujú úroky z pohľadávky, úrokovú sadzbu a dobu, za ktorú sa požaduje úrok, pokiaľ sa k istine podľa práva členského štátu pôvodu automaticky nepripisuje úrok zo zákona, predmet sporu vrátane opisu okolností, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva ako na základ pohľadávky, prípadne požadovaného úroku, označenie dôkazov

¹⁰<http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-pravo/vymahanie-zahranicnych-pohladavok-ma-byt-jednoduchsie.html>

odôvodňujúcich pohľadávku, odôvodnenie právomoci súdu/súdov, cezhraničný charakter sporu. V návrhu musí byť pohľadávka tak opísaná a špecifikovaná, aby sa odporca na základe dostatočných informácií mohol rozhodnúť, či bude pohľadávku popierať alebo nie. Preto je potrebné opísať dôkazy, listiny a najlepšie je ich aj pripojiť k návrhu¹¹.

7 EXEKUČNÝ TITUL V DOŽIADANOM ČLENSKOM ŠTÁTE

Podľa smernice 2010/24/EÚ ku každej žiadosti o vymáhanie je priložený jednotný exekučný titul v dožiadanom členskom štáte. Tento jednotný exekučný titul v dožiadanom členskom štáte zohľadňuje podstatné prvky pôvodného exekučného titulu a predstavuje jediný základ pre opatrenia na vymáhanie a predbežné opatrenia, ktoré sa prijali v dožiadanom členskom štáte. V tomto členskom štáte nepodlieha nijakému úkonu uznania, doplnenia alebo nahradenia.

Jednotný exekučný titul obsahuje minimálne tieto informácie:

- a) informácie dôležité na identifikovanie pôvodného exekučného titulu, opis pohľadávky vrátane jej povahy, obdobie, na ktoré sa pohľadávka vzťahuje, akékoľvek dátumy dôležité pre exekučné konanie, ako aj výšku pohľadávky a jej jednotlivé zložky ako istina, naakumulovaný úrok atď.;
- b) meno a ďalšie údaje potrebné na identifikáciu dlžníka;
- c) meno, adresu a ďalšie kontaktné údaje týkajúce sa:
 - i) úradu zodpovedného za stanovenie pohľadávky, a ak sa líši, aj
 - ii) úradu, na ktorom je možné získať ďalšie informácie týkajúce sa pohľadávky alebo možnosti napadnúť platobnú povinnosť. K žiadosti o vymáhanie pohľadávky sa môžu priložiť ďalšie dokumenty týkajúce sa tejto pohľadávky, ktoré boli vydané v dožadujúcom členskom štáte.

Dožiadaný členský štát nie je povinný dať pohľadávkam iných členských štátov prednosť, ktorú dáva podobným pohľadávkam vznikajúcim v tomto členskom štáte, ak sa dotknuté členské štáty nedohodnú inak alebo ak sa neustanovuje inak v právnych predpisoch dožiadaného členského štátu. Členský štát, ktorý dáva pohľadávkam iného členského štátu prednosť,

¹¹Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

nesmie odmietnuť dať za rovnakých podmienok takú istú prednosť rovnakým alebo podobným pohľadávkam ostatných členských štátov¹².

Na účel podpory medzinárodnej pomoci pri vymáhaní pohľadávky môže príslušný orgán Slovenskej republiky požiadať príslušný orgán členského štátu, aby za podmienok dohodnutých s príslušným orgánom členského štátu poverený zamestnanec príslušného orgánu Slovenskej republiky mohol byť prítomný pri úkonoch príslušného orgánu členského štátu, poskytovať pomoc zamestnancom príslušného orgánu členského štátu v rámci súdneho konania v príslušnom členskom štáte a vykonávať ďalšie úkony v súlade s dohodnutými podmienkami.

8 ZÁVER

Medzinárodná spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi členských štátov Európskej únie alebo zmluvných štátov patrí k oblastiam, ktoré významnou mierou prispievajú k ochrane príjmov rozpočtu SR a rozpočtov iných členských štátov Európskej únie alebo zmluvných štátov. Globalizácia ekonomík a rozvoj medzinárodného obchodu si vyžiadala intenzívnu medzinárodnú spoluprácu a pomoc, ktorá môže mať významný účinok v boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa zaplatať finančných pohľadávok.

Uplatňovaním nových právnych predpisov EÚ od 1. januára 2012 by sa mala ďalej zlepšiť efektívnosť pomoci pri vymáhaní pohľadávok. Okrem toho musia členské štáty preskúmať, do akej miery možno zlepšiť ich právne predpisy, postupy a nástroje v oblasti výberu a vymáhania daní na vnútroštátnej úrovni. Na základe skúseností členských štátov s novým legislatívnym rámcom sa priebežne preskúmava, či by sa mali prijať ďalšie iniciatívy EÚ na zlepšenie vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok, predovšetkým v súvislosti s preventívnymi opatreniami a platobnou neschopnosťou.

Medzinárodné vymáhanie pohľadávok upravené smernicou rady č. 76/308/EHS o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení, ktorú prijali všetky členské štáty Európskej únie. Bolo by potrebné, aby proces medzinárodného

¹²<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ>

vymáhania daňových nedoplatkov sa zjednodušil. Vychádzame zo skutočnosti, že pohľadávka iného zmluvného štátu sa vymáha rovnako ako pohľadávka Slovenskej republiky. To znamená, že by bolo potrebné zjednodušiť daňové exekučné konanie v rámci zákona č. 511/1992 Zb. O správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov a táto skutočnosť bude mať pozitívny dopad aj na medzinárodné vymáhanie pohľadávok.

9 POUŽITÉ ZDROJE

GROSSOVÁ, M. E.: Finanční právo se zaměřením na daňové právo. KEY Publishing, s.r.o. Ostrava 2008.

PAULIČKOVÁ, A. A KOL.: Medzinárodné vymáhanie daňových pohľadávok. International recover of tax outstanding. Vysoká škola Višegrádu, s.r.o., Vysoká škola v Sládkovičove, Fakulta práva Janka Jesenského, 2009, ISBN 978-80-89267-34-7

PAULIČKOVÁ, A.: Medzinárodná pomoc pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok, riešiteľka projektu Justičnej akadémie SR a APVV,(Fakulta práva Janka Jesenského v Sládkovičove) 2009

PAULIČKOVÁ, A. - Bakeš, M. a kol.: Finančné právo na Slovensku a v Čechách. Vysoká škola v Sládkovičove. EUROUNION 2007. ISBN 978-80-88984-99-3.

VLKOVÁ, E.: Vymožitelnost' práva v podmienkach Slovenskej republiky, Medzinárodná vedecká konferencia Bratislava 2002, Nadácia profesora Karola Planka, 2003, ISBN 80-968898-0-X

Zákon č. 466/2009 Z.z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Nariadenie Komisie (ES) č. 1179/2008

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1189/2011 z 18. novembra 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania určitých ustanovení smernice Rady 2010/24/EÚ o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení.

Smernica Rady č. 76/308/EHS, Smernica Rady č. 2002/94/ES

Smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci při vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení (Ú. v. EÚ L 84, 31. 3. 2010).

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ>

<http://eur-law.eu/SK/Sprava-Komisie-Rade-a-Europskemu-parlamentu>

<http://www.najpravo.sk/rady-a-vzory/rady-pre-kazdeho/e/europsky-platobny-rozkaz-v-otazkach-a-odpovediach.html>

<http://podnikanie.etrend.sk/podnikanie-firemne-pravo/vymahanie-zahranicnych-pohladavok-ma-byt-jednoduchsie.html>

AUTOR:

JUDr. Ing. Roman Pauliček, PhD., Fakulta práva Janka Jesenského, Vysoká škola v Sládkovičove, Richterova 1171, 925 21 Sládkovičovo, Slovensko, e-mail: pauro@palmsoft.sk

AUTHOR:

JUDr. Ing. Roman Pauliček, PhD., Janko Jesensky Faculty of Law, University in Sládkovičovo, Richterova 1171, 925 21 Sládkovičovo, Slovak Republic, e-mail: pauro@palmsoft.sk